Turkish Studies *Social Sciences*

Volume 14 Issue 5, 2019, p. 2793-2804

DOI: 10.29228/TurkishStudies.30276

ISSN: 2667-5617

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 20.08.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 20.10.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (06.09.2019)-Referee 2 (19.10.2019)

This article was checked by turnitin.

SOLFEJ ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BETİMLENMESİ

Filiz YILDIZ - Uğur TÜRKMEN***

ÖZ

Mesleki müzik eğitimi verilen kurumların ders programlarında temel dersler arasında solfej, nota okuma ve müzik yazısını tanıma becerisi kazandıran müziksel işitme ve okuma gibi derslerin olduğu görülür. Solfej dersleri müziği okuma ve tahlil etme becerisini kazandırırken, öğrencilerin gelişimlerinde hem müzikal açıdan hem de seslendirecekleri müziği dinleyicilere aktarma açısından önemlidir ve derslerin veriliş biçiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi bu alanda yapılacak lisansüstü çalışmalar ışığında daha hızlı gelişebilir.

Bu araştırma solfej derslerine yönelik yapılmış lisansüstü tezleri irdelemekte, bu tezleri tür, üniversite, enstitü, ana bilim/anasanat dalı, yıl, konu, izin durumu ve yöntemlerine göre ele almaktadır. Böylece bu alanda çalışma yapacaklara genel bir bilgi vermek ve hangi konularda çalışmaların yoğunlaştığı ve hangi konularda daha az çalışma bulunduğu anlatılmak istenmiştir. Tarama modelini esas alan betimsel bir çalışma olan bu araştırma, solfej alanında yapılacak yeni çalışmalar için ihtiyaç duyulan araştırma konusu ve yöntemlerinin belirlenmesi, yapılan çalışmalarda problemlerin ve eksikliklerin ortaya çıkarılması, bundan sonraki çalışmalar için gerekli olacak bilgi ve ürünlerin oluşturulması ve bu konuda yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi ve solfej alanında yapılan çalışmaların sınıflandırılmasını sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırma sonucunda 66 Yüksek Lisans, 21 Doktora ve 1 Sanatta Yeterlik olmak üzere toplam 88 lisansüstü teze ulaşılmıştır. İstatistikî analizler ile birlikte, tezlerin tümü belirlenen ölçütler doğrultusunda incelenmiş ve mevcut durum ortaya konulmuştur.

* S.Y. Öğr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, E-posta: filizyldz88@gmail.com

** Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, E-posta: uturkmen@aku.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Solfej, Tez, Lisansüstü.

THE DESCRIPTION OF GRADUATE THESES IN SOLFEGGIO FIELD

ABSTRACT

It is seen that among the basic courses of the institutions where vocational music education is given, there are courses such as solfeggio, musical hearing and reading which gives the ability of reading note and recognizing music writing. While Solfeggio courses provide the ability to read and analyze music, it is important in terms of both in musical development and transferring the music to the audience and the development of methods and techniques used in the delivery of courses may develop faster in the light of graduate studies in this field.

This research examines the graduate theses for solfeggio courses and deals with these theses according to genre, university, institute, main science / art branch, year, subject, permission status and methods. Thus, it was aimed to give general information to those who will work in this field and to explain on which subjects were concentrated and which subjects were less. This research is a descriptive study based on the scanning model, determination of the research topic and methods needed for new studies in the field of solfege, identification of the problems and deficiencies in the studies carried out, the formation of the information and products that will be needed for the future studies and the source of the researches to be made on this subject. and the classification of the studies in the field of solfege

As a result of the research, a total of 88 graduate theses, 66 Masters, 21 PhD and 1 Proficiency in Art, were attained. Together with statistical analyzes, all theses were examined in line with the determined criteria and the current situation was set forth.

STRUCTURED ABSTRACT

It is considered that solfeggio courses have a special place and importance in the variety of undergraduate and graduate courses of institutions providing vocational music education. It is among the objectives of the course to acquire certain knowledge and skills from the student in order to read, write, hear and even perceive music.

Even if the aims of the solfeggio courses which are carried out in the vocational music education institutions, which accept post-high school students who accept post-primary students and which carry out educational activities at different levels such as conservatories, education faculties, music teaching departments and fine arts high schools, which have numerous departments and branches, are generally close to each other, in particular their content is quite different from each other.

For example, it is known that there is a lack or inadequacy in the conservatories which provide post-primary education, especially in

delayed weighing and most importantly in traditional or transferred teaching.

In the research conducted by Yıldız and Türkmen with 11 solfege trainers;

‘Educators did not receive pedagogical training on solfege training, seminar workshop on solfege lesson training and so on. It is concluded that they do not participate in activities, students think that the teaching of the makam sequences is not necessary for the development of their ability to analyze music, and they do not do tonal-modal and makam comparative teaching in their courses. In addition, it is seen that the works of the students who are given professional music education (especially in conservatories) in their master's, doctorate and proficiency in art theses are determined as “analysis” research subject. Also, one aspect of the analysis studies is incomplete, in other words, they are in the opinion that they do not make the makamical analysis’

Of course, course content may vary according to schools, departments, major disciplines and even educator approaches. However, in some basic issues, unity in education and training in other words; In the education system consisting of input, process and output, we think that the issue is important in terms of integrity and passivity and we recommend that this deficiency should be overcome.

In order to start a research in almost all disciplines, the process such as identification of the problem, personal experiences, developing a hypothesis with the help of the consultant, and searching for the solution ways of the problem are followed.

As one of the first things to do, the search of resources is considered important by almost every scientist. Today, with the help of technology, it is easy to reach almost all kinds of information and data. On the other hand, systematization of this information and data has become a separate skill and art.

The researcher should know which information and data to use. An unchanging rule is that the more resources are reached on the subject to be researched, the more healthy the process will be.

In the study, the types of graduate thesis written in solfege in Turkey, universities, institutes, master of science / majors, year, subject, were aimed to describe the distribution according to the situation allows and methods. It was aimed to present a study that will contribute to the researchers in terms of identifying the research subjects and methods needed for the new studies to be conducted in the field of solfege, revealing the problems and deficiencies in the studies and creating the information and products that will be required for the future studies.

The research is important in determining the research topic and methods needed for the new studies in the field of Solfege, revealing the problems and deficiencies in the studies, creating the information and products that will be needed for the future studies and creating a source for the researches to be conducted in this field. It is also of great importance in terms of the classification of the studies in the field of solfege.

The research;

- with postgraduate thesis in the field solfegé made between the years 1986-2018 at universities in Turkey,
- It is limited to the keywords fe solfegé-theory-dictation-musical hearing-musical reading-musical writing-MIOY anan scanned on YÖK's 'National Thesis Center" website.

In the research, How can the postgraduate theses in the field of Solfegé be described according to the institution, content and types? " Based on the problem sentence, how is the dissemination of solfegé theses according to their types, universities, institutes main science / main branches, years, permits, subjects and methods? sub-problems were tried to get results.

The research is a descriptive study based on the screening model.

The first thesis in the field of Solfegé was made in 1986, there were a total of 88 theses, 66 master's, 21 doctorate, 1 proficiency in arts between 1986 and 2018, and the highest thesis in the field of Gazive Marmara University. According to the years it was done in the Institute of Educational Sciences (Faculties of Education), one or two theses were made every year between 1986-2002. model proposal "in which almost all of the theses in the field of assessment and evaluation took special talent exams, and there were almost none of the theses related to different learners, different disciplines and curriculum development. In this thesis, it is possible that many studies can be used in different ways in which trial and screening models can be used in different ways, especially considering that there are different theoretical and practical aspects of the field. was reached.

In line with these results, it has shown that the trial models are concentrated at the doctoral level and the screening models are concentrated at the graduate level. Researchers who wish to conduct experimental studies should be dealt with at the doctoral level, and it may be more appropriate to conduct studies using the MSc scanning model,

Sharing information by the researchers on the solutions proposed to the problems affecting the course success,

In the theses about teacher approach, researchers should analyze their interviews and share information with the educators they interviewed on the study results and suggestions,

Thesis on the teaching methods and model proposals in the field, to be unearthed and published

It can be suggested that multi-faceted and interdisciplinary relationship-based studies should be valued.

Keywords: Solfeggio, Thesis, Graduate.

Solfej ve Eğitimi Üzerine

Mesleki müzik eğitimi veren kurumların lisans ve lisansüstü ders çeşitliliğinde solfej derslerinin ayrı bir yeri ve önemi olduğu düşünülür. Müziği okuyabilmek, yazabilmek, duyabilmek ve hatta sezebilme yolunda öğrenciden belli bilgi ve becerileri edinmesi dersin amaçları arasındadır.

İlkokul sonrası öğrenci alan lise sonrası öğrenci kabul eden, sayısız bölümün ve anasanat dalının olduğu konservatuvarlar, eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği anabilim dalları, güzel sanatlar liseleri gibi birbirinden oldukça farklı düzeylerde eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren mesleki müzik eğitimi kurumlarında yürütülmekte olan solfej derslerinin de genelde amaçları birbirine yakın olsa da özelde içerikleri birbirlerinden oldukça farklıdır.

Örneğin aksak tartımlar ve en önemlisi geleneksel veya aktarılmış makam öğretimi konusunda özellikle ilköğretim sonrası eğitim veren konservatuvarlarda bir eksikliğin veya gerek görmemezliğin olduğu bilinmektedir.

Yıldız ve Türkmen tarafından 11 solfej eğitimcisi ile yapılan araştırma sonucunda;

“Eğitimcilerin solfej eğitimi üzerine pedagojik eğitim almadıkları, solfej dersi eğitimi üzerine seminer çalıştay vb. etkinliklere katılmadıkları, öğrencilerin müziği analiz edebilme becerilerinin gelişmesinde makamsal dizilerin öğretiminin gerekli olmadığını düşündükleri, derslerinde tonal-modal ve makamsal karşılaştırmalı öğretim yapmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca profesyonel müzik eğitimi verilen (özellikle konservatuvarlarda) öğrencilerin yüksek lisans, doktora, sanatta yeterlik tezlerinde seslendirdikleri eserlerin “analiz” araştırma konusu olarak belirlendiği görülmektedir. Bununla birlikte yapılan analiz çalışmalarının bir yönünün eksik kaldığı, bir başka deyişle makamsal çözümlemelerin yapılmadığı düşünülmektedir” (2019: 752-757).

Elbette ders içerikleri okullara, bölümlere, anasanat dallarına ve hatta eğitimcinin yaklaşımlarına göre değişiklik gösterebilir. Ama diğer yandan bazı temel hususlarda “eğitim ve öğretimde birlik” bir başka deyişle; girdi, süreç ve çıktıdan oluşan eğitim sisteminde bütünlük ve geçişkenlikler açısından konunun önemli olduğu düşünüyor ve yine de bu eksikliğin giderilmesi gerektiğini öneriyoruz.

Çalgı ve ses eğitiminde özellikle başlangıç aşamasında “teoriden önce pratik” anlayışı genel ve kabul görmüş bir yaklaşım olsa da öğrenci çalgısında ve sesinde ilerledikçe önemli bir desteğe ihtiyacının olduğunu anlayacaktır. Yine genel bir kabul ediş şudur ki; gerek öğrenci gerekse eğitimci bu ihtiyaçları “solfej” dersleri ile giderilebilecektir.

Yılmaz bu konuda şöyle düşünür:

“Solfej, yorum yapabilme becerisini yetkinleştirir. Ezginin ton, seyir ve ses sınırları gibi değişmez özelliklerinin dışında; yorumcunun kendisini anlatma ve ezgiye kendine öz yeni anlamlar yükleme becerisini kazandırır. Böylece her ezgi; okuyucusuna göre değişik yorumlanacak ve anlam kazanacaktır. Böylesi bir düşünce solfeji, birey için zorunluluk, görev ya da sıkıcı bir çalışma olmaktan çıkaracak; kendini anlatabilmenin, sergileyebilmenin, çevresindekilere göre ayrıcalığını (ötekiliğini) kavrayabilmenin bir yolu olarak gösterecek ve solfej yapma çalışmalarına süreklilik kazandıracaktır” (2006: 1).

Yılmaz (2006: 2) solfej eğitiminin, öğrencilerde “yorum yapabilme becerisini geliştireceği, yorumcunun kendisinin anlatma ve ezgiye yeni anlamlar yükleme becerisini artıracığı”, düşüncesindedir. Say (2010: 341) “solfej, işitme eğitiminin temelidir” der. Lavignac (1939) ise iyi bir saz çalan yetiştirmek için 12 çare söyler bunlardan 11.cisi nota okumak’tır “eğer mümkün olursa her gün notayı okumağa bir zaman tahsis etmeli” der.

Solfej derslerinin önemi hususunda genel bir kanının da olduğu rahatlıkla eğitimci, araştırmacı ve icracılar tarafından söylenebiliyorsa; bu derse ve alana yönelik yayın sayısının azlığı oldukça dikkat

çekici olduğu da rahatlıkla söylenebiliriz. Uslu'nun çalışmasında sadece 11 solfej kitabı ismi verilmiştir (2014: 152). Son yıllarda bu sayıya eklenenlerin de olduğu bilinmekle beraber yine de yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Çalışmada “nedir?” soru temelinde solfej araştırmalarında durumun ne olduğu belirlenmeye çalışmıştır.

Müzik Araştırmalarında Kaynak Taramasının Önemi

Hemen her bilim dalında bir araştırmaya başlamak için öncelikle problemin tespiti, kişisel deneyimler, danışman yardımıyla bir hipotez geliştirilmesi, problemin çözüm yollarının aranması gibi süreç izlenir.

İlk yapılacak işlerden biri olarak kaynak taramasının yapılması hemen her bilim insanı tarafından önemsenir. Bugün teknolojinin de yardımı ile hemen her tür bilgiye ve veriye ulaşmak kolaylaşmıştır. Diğer yandan bu bilgi ve verilerin sistematize edilmesi ayrı bir beceri ve sanat haline dönüşmüştür.

Araştırmacı sayısız bilgi ve veriden hangilerini kullanacak bilmelidir. Değişmeyen bir kural ise araştırma yapılacak olan konu hakkında ne kadar çok kaynağa ulaşırsa o kadar sağlıklı bir sürecin işleyeceği düşüncesidir.

“Araştırmanın konusu belirlendikten sonra ansiklopedilerden başlayarak, bibliyografyalar, kataloglar ve araştırılan konuya yakın konularda yazılmış diğer araştırmalar ve tezler incelenmelidir. Sempozyumlarda sunulan bildiriler, tebliğler, makaleler son derece önemli görüşleri içerebilir. Dergi ve gazete makalelerinde ilginç görüşlere rastlamak mümkündür” (Uslu, 2014: 18).

Araştırmada, Türkiye’de solfej alanında yapılan lisansüstü tezlerin tür, üniversite, enstitü, ana bilim/anasanat dalı, yıl, konu, izin durumu ve yöntemlerine göre dağılımının betimlenmesi amaçlanmıştır. Solfej alanında yapılacak yeni çalışmalar için ihtiyaç duyulan araştırma konusu ve yöntemlerinin belirlenmesi, yapılan çalışmalardaki problemlerin ve eksikliklerin ortaya çıkarılması, bundan sonraki çalışmalar için gerekli olacak bilgi ve ürünlerin oluşturulması bakımından araştırmacılara katkı sağlayacak bir çalışma sunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla bilimin önemli iki işlevinden “anlama ve açıklama” yararlanılmış ve bu iki temel işlev yol gösterici olmuştur.

Karasar bilimin temel işlevlerini; anlama, açıklama ve kontrol olarak ifade eder. Anlama işlevinin “nedir?” sorusunda cevap aradığını ve var olan durumu olduğu gibi resmettiğini, açıklama’nın ise; niçin? sorusu ile yönlendirilen açıklama işlevi olduğunu söyler (2009: 8-9). Çalışmada solfej konulu lisansüstü tezlerin durumu olduğu gibi-var olduğu şekli ile anlaşılmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma, Solfej alanında yapılacak yeni çalışmalar için ihtiyaç duyulan araştırma konusu ve yöntemlerinin belirlenmesi, yapılan çalışmalardaki problemlerin ve eksikliklerin ortaya çıkarılması, bundan sonraki çalışmalar için gerekli olacak bilgi ve ürünlerin oluşturulması ve bu konuda yapılacak araştırmalara kaynak teşkil etmesi bakımından önemlidir. Ayrıca solfej alanında yapılan çalışmaların sınıflandırılmasını sağlaması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Araştırma;

-Türkiye’deki üniversitelerde 1986-2018 yılları arasında yapılmış solfej alanındaki lisansüstü tezler ile, (Bu alanda yapılan ilk tez 1986 yılında yapılmıştır)

-YÖK’ün “Ulusal Tez Merkezi” web sitesinde taranan “solfej-teori-dikte-müziksel işitme-müziksel okuma-müziksel yazma-MİOY” anahtar kelimeleri ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmada “Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler Kurum, İçerik ve Türlerine Göre Nasıl Betimlenebilir?” Problem cümlesinden yola çıkılarak solfej konulu tezlerin türlerine, yapıldıkları

üniversitelere, enstitülere ana bilim/anasanat dallarına, yıllara, izin durumlarına, konularına ve yöntemlerine göre dağılımı nasıldır? alt problemlerine sonuç aranmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelini esas alan betimsel bir çalışmadır. Tarama modelleri “geçmişte, ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır” (Karasar, 2009: 77). “Bu tür araştırmalar kaynak araştırması, tarih araştırması ve alan araştırması diye de ifade edilirler. Tarama modellerinde amaçlar genellikle, “ne idi?, nedir?, neden oluşmaktadır?, ne ile ilgilidir?” şeklinde soru cümleleri ile ifade edilir veya yapılan çalışma bu sorulara cevap bulmak üzere yürütülür” (Cebeci, 2010: 15). Bu bilgilere dayalı olarak solfej alanında yapılmış tezler taranmış, çeşitli özellikleri incelenmiş ve genel yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

“Solfej Konulu Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı Nasıldır?”

Tablo 1: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Yüksek Lisans Tezi		Doktora Tezi		Sanatta Yeterlik Tezi		Toplam	
f	%	f	%	f	%	f	%
66	75	21	23,8	1	1,1	88	100

Tablo incelendiğinde solfej alanında 1986-2018 yılları arasında yapılan 88 tezin %75 ‘inin yüksek lisans, % 23,8’inin doktora, % 1,1’inin sanatta yeterlik tezi olarak hazırlandığı görülmektedir. Bu duruma bakıldığında mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda temel ders olarak işlenen solfej alanında 1986 yılından başlayan 32 yıllık bir süreçte yapılan araştırmaların yetersiz olduğu söylenebilir.

“Solfej Konulu Lisansüstü Tezlerin Yapıldıkları Üniversitelere, Enstitülere ve Ana bilim/Anasanat Dallarına Göre Dağılımı Nasıldır?”

Tezlerin Üniversiteler göre dağılımına bakıldığında; Abant İzzet Baysal Üniversitesinde 4, Afyon Kocatepe Üniversitesinde 4, Ankara Üniversitesinde 2, Başkent Üniversitesinde 1, Cumhuriyet Üniversitesinde 3, Dokuz Eylül Üniversitesinde 3, Gazi Üniversitesinde 31, Hacettepe Üniversitesinde 4, Haliç Üniversitesinde 5, İnönü Üniversitesinde 6, İstanbul Teknik Üniversitesinde 1, Marmara Üniversitesinde 12, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde 1, Mersin Üniversitesinde 1, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesinde 1, Ondokuzmayıs Üniversitesinde 2, Selçuk Üniversitesinde 2, Uludağ Üniversitesinde 4 ve Yüzüncü Yıl Üniversitesinde 1 tezin yapıldığı görülmüştür.

Bu rakamlara bakıldığında **Gazi Üniversitesi** (31 Tez) ve **Marmara Üniversitesi** (12 Tez) ön plana çıkmaktadır. Bu üniversitelerde yapılan tez sayısının fazla olması, bu iki üniversitenin Türkiye’nin en kalabalık iki şehrinde olması ve Türkiye’nin en eski üniversitelerinden olmasına dayanmaktadır. Ayrıca bu kurumlarda lisansüstü çalışmaların yine daha geçmişe dayanıyor olması bu kurumlardaki araştırma sayısının artmasına bir neden olarak gösterilebilir.

Tablo 2: Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	35	39,7	16	18,1	-	-	51	57,9
Sosyal Bilimler Enstitüsü	22	25	1	1,1	-	-	23	26,1
Fen Bilimleri Enstitüsü	7	7,9	2	2,2	-	-	11	12,5
Güzel Sanatlar Enstitüsü	2	2,2	-	-	1	1,1	3	3,4
Toplam	66	75	21	23,8	1	1,1	88	100

Yapılan tezlerin Enstitülere göre dağılımına bakıldığında %57,9'u Eğitim Bilimleri Enstitüsünde, %26,1'inin Sosyal Bilimler Enstitüsünde, % 12,5'inin Fen Bilimleri Enstitüsünde ve % 3,4'ünün Güzel Sanatlar Enstitüsünde olduğu görülmüştür.

Üniversiteler ilk kurulduklarında fen alanına daha fazla ağırlık verildiğinden dolayı önceki yıllarda müzik alanında yapılan tezler fen bilimleri enstitüsü altında yapılmıştır. Daha sonra kurulan eğitim bilimleri ve sosyal bilimler enstitüleri ise alana daha doğru bir şekilde hizmet vermiştir. Son yıllarda ise güzel sanatlar enstitüleri ile daha genel bir çerçeveden özele doğru ayrılma başlamıştır.

Tablo 3: Enstitülerde Yapılan Tezlerin Anabilim / Anasanat Dallarına Göre Dağılımı

	Anabilim / Anasanat Dalı	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	Müzik Öğretmenliği ABD (Eğitim Fakülteleri)	48	54,5	20	22,7	-	-	68	77,2
Sosyal Bilimler Enstitüsü									
Fen Bilimleri Enstitüsü									
Sosyal Bilimler Enstitüsü	Müzik ASD (Konservatuvar-GSF)	18	20,4	1	1,1	1	1,1	20	22,7
Güzel Sanatlar Enstitüsü									
Toplam		66	75	21	23,8	1	1,1	88	100

Enstitülerde Yapılan Tezlerin Anabilim / Anasanat Dallarına göre dağılımına bakıldığında tezlerin %77,2'sinin Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği ABD'na , %22,7'sinin ise Konservatuvar- Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ASD bölümüne ait olduğu görülmektedir.

Alanda yapılan tezler incelendiğinde eğitim ağırlıklı bir konu olması nedeniyle eğitim fakültelerinde daha fazla tezin yapıldığı görülmektedir. Konservatuvarlar ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde yapılan tezlere bakıldığında ise genel olarak solfej kitap analizi üzerine yapılan deneysel çalışmalar göze çarpmaktadır ve bu sayı Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda yapılan tezlere göre daha azdır. Bu azlığın nedeni de müzik alanında lisansüstü eğitimin ilk olarak eğitim fakültelerinde başlamış olmasına bağlanabilir, konservatuvarlarda çok daha sonra başlamıştır.

“Solfej Konulu Lisansüstü Tezlerin Yıllara ve İzin Durumlarına Göre Dağılımı Nasıldır?”

Tablo 4: Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yapılan Tarih	Yüksek Lisans	Tez Sayısı		Toplam
		Doktora	Sanatta Yeterlik	
1986	1	-	-	1
1988	1	-	-	1
1990	1	-	-	1
1993	1	-	-	1
1994	1	-	-	1
1995	1	-	-	1
1998	-	1	-	1
2000	2	-	-	2
2001	1	-	-	1
2002	-	2	-	2
2003	5	2	-	7
2004	5	-	-	5
2005	2	-	-	2
2006	5	1	-	6
2007	3	2	-	5
2008	2	-	-	2
2009	4	3	-	7
2010	3	-	-	3
2011	3	1	-	4
2012	2	3	-	5
2013	4	-	-	4
2014	4	1	-	5
2015	4	1	-	5
2016	1	2	-	3
2017	5	2	-	7
2018	5	-	1	6
Toplam	66	21	1	88

Tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında; 1986 yılından 2002 yılına kadar her yıl 1 ya da 2 tezin yapıldığı fakat 2003 yılından itibaren bu alanda her yıl ortalama 6 ya da 7 tez yapıldığı görülmüştür.

Bu alanda yapılan araştırmalara önem verilmeye başlanması, kurumların kuruluşundan lisansüstü programlarının açılmasına dek geçen sürede öğretim üyesi sayısında gerçekleşen artış lisansüstü öğrenci sayısının artmasına da neden olmakta ve bu durum da, üniversitelerdeki araştırma sayılarının artmasıyla bağlantılıdır.

Tablo 5: Tezlerin İzin Durumuna Göre Dağılımı

İzin Durumu	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İzinli	52	59	14	15,9	1	1,1	67	76,1
İzinsiz	13	14,7	6	6,8	-	-	19	21,5
Kısıtlı	1	1,1	1	1,1	-	-	2	2,2
Toplam	66	75	21	23,8	1	1,1	88	100

Yapılan tezlerin izin durumuna göre dağılımına bakıldığında %76,1'inin izinli, % 21,5'inin izinsiz ve % 2,2'sinin ise kısıtlı olduğu görülmüştür.

“Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin **Konularına** Göre Dağılımı Nasıldır?”

Tablo 6: Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Yapılan Tez Sayısı	
	f	%
Ders Başarısına Olumlu-Olumsuz Etkiler / Çözüm Önerileri	6	6,8
Deşifre Becerileri	1	1,1
Dikte Çalışmaları	2	2,2
Disiplinlerarasılık (Matematik-Sosyoloji-psikoloji...)	1	1,1
Farklı Öğrenenler	1	1,1
Geleneksel Türk Müziği	3	3,4
Hazırbulunuşluk Düzeyleri	1	1,1
İşitme Becerisi	7	7,9
Karşılaştırma (iki ders karşılaştırması)	5	5,6
Öğretim Yöntemleri / Model Önerisi	17	19,3
Öğrenci/Öğretmen Yaklaşımı/Görüşü	7	7,9
Ölçme ve Değerlendirme (Özel Yetenek Sınavları)	18	20,4
Özel Alan Yeterlikleri	3	3,4
Program Geliştirme	1	1,1
Solfej Analizleri (Kitap Analizi ve Konu Analizi)	8	9
Teknoloji	2	2,2
Türk Halk Müziği	5	5,6
TOPLAM	88	100

Alandaki tezler konularına göre incelendiğinde en fazla “ölçme değerlendirme (18 tez), öğretim yöntemleri ve model önerisi (17 tez)” konuları dikkat çekmektedir.

Solfej kitap analizleri, işitme becerisi, öğretmen-öğrenci görüşleri, ders başarısını etkileyen olumlu olumsuz davranışlar ve çözüm önerileri ise bu konulardan sonra ikinci sırada gelmektedir.

Ölçme değerlendirme alanında yapılan tezlerin neredeyse tamamının özel yetenek sınavlarını ele aldıkları görülmektedir.

Farklı öğrenenler, disiplinlerarasılık ve program geliştirme konuları ile ilgili birer tezin yapılması da alandaki eksikliğin bir göstergesidir.

“Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin **Yöntemlerine** Göre Dağılımı Nasıldır?”

Tablo 7: Tezlerin Araştırma Modeline Göre Dağılımı

Araştırma Modeli	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Tarama	57	64,7	10	11,3	1	1,1	68	77,2
Deneme	3	3,4	9	10,2	-	-	12	13,6
Karma (Tarama ve Deneme)	5	5,6	2	2,2	-	-	7	7,9
İzni Olmayan	1	1,1	-	-	-	-	1	1,1
Toplam	66	75	21	23,8	1	1,1	88	100

Yapılan tezlerin yöntemleri incelendiğinde tarama modelinde yapılan tezlerin deneme modellerine göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tarama modeli doktora kıyasla yüksek lisansla daha çok tercih edilmektedir. Yüksek lisansla alanın tanınması hedeflendiğinden tarama modelinde yapılan tezlerin ağırlıklı olduğu, doktora ise bu tarama sonucunda alanla ilgili eksiklikler tespit edilerek problem çözme hedeflendiğinden dolayı deneysel çalışmaların ağırlıklı yapıldığı düşünülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde;

Solfej alanında yapılan ilk tezin 1986 yılında yapıldığı, 1986-2018 yılları arasında 66 yüksek lisans, 21 doktora, 1 sanatta yeterlik olmak üzere toplamda 88 tezin yapıldığı, üniversite göre bakıldığında bu alanda yapılan en fazla tezin **Gazi** ve **Marmara** Üniversitelerinde yapıldığı, enstitülere göre bakıldığında en fazla tezin Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde (Eğitim Fakültelerinde) yapıldığı, yıllara göre bakıldığında 1986-2002 yılları arasında her yıl 1 ya da 2 tez yapılmışken, bu sayının 2003 yılı ve sonrasında arttığı, alandaki tezler konularına göre incelendiğinde en fazla “ölçme değerlendirme, öğretim yöntemleri ve model önerisi” konuların dikkat çektiği, ölçme değerlendirme alanında yapılan tezlerin neredeyse tamamının özel yetenek sınavlarını ele aldıkları, farklı öğrenenler, farklı disiplinler ve program geliştirme konuları ile ilgili tezlerin yok denecek kadar az sayıda yapıldığı, yapılan tezlerde deneme modellerinin doktora düzeyinde, tarama modellerinin yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığı, özellikle alanın teorik ve uygulamalı farklı yönlerinin olduğu dikkate alındığında deneme ve tarama modellerinin farklı biçimlerde kullanılabileceği pek çok araştırmaya imkân tanıyabileceği, bu alanda yapılacak bir tezin alana katkı sağlayıcı ve faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar doğrultusunda yapılan çalışmaların deneme modellerinin doktora düzeyinde, tarama modellerinin yüksek lisans düzeyinde yoğunlaştığını göstermiştir. Deneysel çalışma yapmak isteyen araştırmacılara, doktora düzeyinde ele almaları gerektiği, Yüksek lisansla tarama modelini kullanarak çalışmalar yapmalarının daha uygun olabileceği,

Ders başarısını etkileyen sıkıntılara sunulan çözüm önerilerinin araştırmacılar tarafından bilgi paylaşımında bulunulması,

Öğretmen yaklaşımı konulu tezlerde araştırmacıların, yapmış oldukları görüşmeleri çözümledikten sonra çalışma sonuç ve önerileri üzerine görüşme yaptıkları eğitimcilerle bilgi paylaşımında bulunmaları gerektiği,

Alandaki öğretim yöntemleri ve model önerileri konulu tezlerin, gün yüzüne çıkarılıp kitaplaştırılması ve

Tek yönlü değil, çok yönlü ve disiplinler arası ilişki temelli çalışmalara değer verilmesi gerektiği önerilebilir.

KAYNAKÇA

Cebeci, S. (2010). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Lavignac, A. (1939). *Musiki Terbiyesi*, Çev: Abdülhalik Denker, İstanbul: Kanaat Kitabevi.

Say, A. (2010). *Müzik Ansiklopedisi*, Cilt 3, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uslu, R. (2014). *Müzikoloji Kaynakları*, İstanbul: İTÜ Vakfı Yayınları.

Yıldız, F. Türkmen, U. (2019). *Konservatuvarlar Solfej Eğitiminde Ton-Mod ve Makam Öğretiminin Betimlenmesi*, Uluslararası Müzik ve Bilimler Sempozyumu, (s. 745-758) İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul: Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Yayınları.

Yılmaz, H.H. (2006), *Solfej ve Bona, İstanbul*: Küğ Yayınları.